

Zondag 27 juli 1997 MARKUS 6, 45-52 en PSALM 82

Gemeente van Jezus onze Heer,

Het is nacht en de wind is tegen.

De afgelopen dag beleefden de leerlingen van Jezus die wonderbare spijziging, de vermenigvuldiging van de broden en de vissen. Met verbaasde ogen hadden ze ernaar staan kijken. Maar ze beseften niet de betekenis van deze gebeurtenis.

Vandaag lezen we dat in het laatste vers: Zij waren bij de broden niet tot inzicht gekomen, want hun hart was verhard.

En ook nu in de nacht, met tegenwind, harde tegenwind, midden op het meer in een wankel vissersbootje, ook nu in deze onstuimige nacht beseffen nog steeds niet waarom Jezus bij hen is. Ze zijn in verwarring, verbazing, ze schrikken van de gebeurtenissen. Het is ook niet niks, als je Jezus ziet gaan over het water, en als Jezus bij hen is in het schip, dan valt de storm stil.

Jezus zal met hen verdergaan, ook al begrijpen ze niet waar het allemaal om gaat. Maar Jezus gaat verder met hen, dit is een troost en bemoediging.

Aan kind zal bij dit verhaal stevast vragen of het echt waar gebeurd is, dat Jezus kan lopen over het water. Maar naar mate je ouder wordt ga je beseffen, dat we hier in een kleurrijke beeldspraak vertoefen. Ieder woord heeft hier diepe betekenis: Het water, de zee dat is de dood, en Jezus dat is de Levende. Dit verhaal verkondigt ons nu al Pasen, leven sterker dan de dood. Licht sterker dan de nacht. En dat proberen we in ons bestaan te geloven, en er kracht uit te putten.

Er zitten een aantal eigenaardigheden in dit gedeelte uit Markus.

We lezen dat het nacht is en dan mag je er vanuit gaan dat de leerlingen Jezus niet zien, zeker nu er een zware storm staat. Des te wonderlijker is het dat Jezus hen wél ziet. Het zien van de leerlingen is blijkbaar een ander zien dan dat van Jezus.

Jezus ziet hun getob en hun angst voor de storm, zij vrezen voor hun leven; maar zij zien Jezus aan voor een spook een geestverschijning en ze schreeuwen het uit van angst.

Het zien van Jezus is een ander zien dan van de mensen.

Een andere eigenaardigheid in dit gedeelte is dit: Eerst lezen we dat Jezus gaat over het meer en aan hen voorbij wil gaan. Dit doet denken aan God die tegen Mozes zegt: Ik zal mijn luister aan jou doen voorbijgaan. Of het doet denken aan Elia: We lezen in Koningen: En zie, toen de Heer juist zou voorbijgaan.

Maar het eigenaardige is, dat Jezus even later in het schip klimt, waarin zijn leerlingen zich bevinden.

Zien wij hier een beeld van God? God die lijkt voorbij te gaan? Zo zien wij dat met onze ogen. Maar is het niet in werkelijkheid een God die in het schip van ons leven klimt en bij ons wil zijn? Worden wij bedrogen door onze eigen ogen? Moeten wij niet meer op ons hart dan op onze ogen vertrouwen? Kunnen wij geloven zonder te zien?

Ten diepste laat Jezus hier zien, dat God inderdaad voorbij kan gaan. God gaat inderdaad voorbij aan diegenen die zijn rijk blokkeren of te gronde willen richten. Maar Jezus toont dat God de mensen niet in de steek laat. Ook al begrijpen mensen niet zijn naam die luidt IK BEN. God is en blijft aanwezig en blijft kracht geven. God geeft kracht als het nacht is en de wind tegen. Dat is wat ik blijf geloven.

Het is nacht en we hebben de wind tegen.

De meest geliefde uitleg van dit evangeliegedeelte zegt: Het schip waar de discipelen zich in bevinden, dat is de kerk. En het schip der kerk is terechtgekomen in een felle storm. En de kerk heeft Jezus niet meer in het zicht. De angst slaat toe, de Heer is ver weg

Wij zouden kunnen vragen: Herkennen wij ons in die vergelijking? Is de kerk inderdaad in een nachtelijke storm terechtgekomen? Heeft de angst ons in de macht? Wij zouden misschien zeggen: Ach zo erg is het nu ook weer niet. Je moet het niet al teveel dramatiseren. De kerk is wel eens een beetje de juiste koers kwijt, dat wel. En dat de kerk Jezus niet meer in het zicht heeft, dat valt eigenlijk ook nog wel mee.

Zo kunnen we dit evangelie een beetje ver van ons bed houden en een beetje van ons afduwen. Zo kunnen we de koers van de kerk wel aardig rechtvaardigen.

Maar er is meer te zeggen over die boot waar de leerlingen zich in bevinden.

Het is opvallend dat in deze hoofdstukken van Markus veel beweging zit. Jezus bevindt zich niet meer op rustige bekende plaatsen, maar trekt er samen met de leerlingen op uit. Ze gaan de wereld ontdekken, eerst voorzichtig in de omliggende dorpen bij Nazareth, maar dan steeds verder van huis. Naar minder bekende en zelfs vijandige gebieden. Ze ontmoeten de meest uiteenlopende mensen, varkenshoeders, halve gekken, wantrouwige dorpelingen, ambtenaren.

Er zit een duidelijke beweging in de weg die Jezus gaat.

Die beweging zien we ook in die boot op het meer. En als je dan de vergelijking serieus neemt tussen die boot en de kerk, dan moet je daarin ook consequent zijn. Die boot is geen huis; zo noemen we de kerk wel graag, het huis van God, het huis van de gemeente. Maar een boot is geen huis, maar een vervoermiddel. En een zeer kwetsbaar vervoermiddel. De boot moet de opvarenden beschermen tegen het water, maar bij storm en wind is het gevaar groot dat er ongelukken gebeuren.

Als deze boot het symbool is voor de kerk, dan zou de kerk dus meer een vervoermiddel moeten zijn dan een huis. Dan zou de kerk een plek van beweging en vooruitgang moeten zijn in plaats van een rustoord. Dan zouden wij kerkmensen meer met reisplannen bezig moeten zijn dan met de hypotheek. En mag ik dan hier de conclusie trekken, dat de kerk steeds een middel zou moeten zijn en niet een doel in zichzelf? Of gaat dat te ver?

Wat, is eigenlijk het doel, als we op de woorden van Markus afgaan? Het doel is niet het schip, maar het doel is de overkant. En de overkant staat voor: Toekomst, beloofde land, de overkant is een streek met gevaren en bedreigingen, maar God zal de kwade machten vernietigen zodat wij er veilig kunnen wonen.

En doet ons dit niet onmiddellijk denken aan de tocht van Israël door de Schelfzee, in de droge dorre hete woestijn. Hun doel was niet een nomadenbestaan, maar hun doel was de

overkant van de Jordaan, het nieuwe land.

En doet dit alles ons ook niet denken aan de geschiedenis van Jona, die ook ten prooi viel aan het water. Het was nacht en er was veel tegenwind.

En verbaast het ons dan niet dat al die verhalen vertellen over de kracht van God, waardoor mensen gered worden van de chaos en de ondergang?

De aanleiding voor al deze gebeurtenissen vandaag is het verlangen van Jezus om te bidden, om alleen te zijn met de Vader in de hemel. Jezus wil ook zelf weer gevoed worden, om verder zijn werk te kunnen doen. Daarom zoekt Hij het gebed, om kracht te ontvangen en verder te kunnen.

Jezus heeft dit gebed nodig om de komende chaos te kunnen doorstaan. Ook en juist voor Hem geldt: Het is nacht en de wind is tegen.

Gemeente ons houvast in dit evangelie zit in dat moment waarop Jezus in die boot klimt bij zijn leerlingen. Dat moment moeten we vasthouden, want daarin zien wij wie God is, en daarin vinden wij ook de juiste koers voor ons leven.

Als we de bewegingen van Jezus volgen: Eerst afdalend uit de hoge, komend van God, dan lopend over het water, sterker dan de dood, en dan weer omhoog klimmend naar de mensen toe. In die beweging is God. God zoekt ons op waar wij zijn, in ons leven. God is de Levende de Heilige, sterker dan de dood, en God klimt naar ons toe. en is onder ons, met zijn kracht, met zijn inspiratie en met zijn liefde.

En het doel is de overwinning van de chaos. Zoals in den beginne de chaos moest wijken voor Gods scheppende woord, zo blijft God de chaos te lijf gaan. Dat zien we Jezus vandaag doen. Hij gaat met de kracht van het gebed de chaos te lijf, en ook met zijn lijf, met zijn voeten, met zijn ogen, met zijn handen. Want de chaos zal niet het laatste woord hebben.

En hier hebben we het aanknopingspunt tussen dit evangelie en ons alledaagse leven: De chaos zal niet het laatste woord hebben. En wat is er veel chaos. Kijk maar naar de natuur. Enorme vloedgolven overspoelen grote delen van Europa, en wat doen wij mensen: Wij proberen de chaos te keren en het leven te beschermen. Krachtige verwoestende orkanen teisteren het Amerikaanse vasteland en wat doen de mensen: Wij vechten en bidden en herbouwen wat vernield was. want de chaos zal niet het laatste woord hebben.

Er is veel chaos, er is veel nacht en tegenwind. Kijk naar het leven van de mensen: Een oude vrouw krijgt een hersenbloeding zodat het een chaos is in haar hoofd; ze weet niets meer, ze kan niet meer praten, ze ligt op bed; en wat doen wij: Wij verzorgen wij geven liefde, want de chaos heeft nooit het laatste woord.

Een jongeman krijgt de diagnose kanker. We schrikken, want in veel gevallen is dit een doodsbericht; en wat doen wij: Wij vechten, wij schreeuwen soms. wij bidden, wij geven liefde en zorg zoveel als we kunnen, in de overtuiging dat de chaos het niet zal winnen.

En waar halen we de moed en het vertrouwen vandaan om steeds maar weer die chaos te lijf te gaan? Ik denk bij God. Waar anders worden wij gevoed met moed en vertrouwen?

Met wie anders durven wij het schip in te gaan dan met God? Want Hij is immers degene die ons naar de overkant brengt. Zijn Geest komt onze zwakheid te hulp.

Het is nacht en de wind is tegen en de chaos ligt op de loer. In familie's waar goede verhoudingen verstoord zijn, waar ruzie is en achter de ruggen om wordt er gepraat en gefoeterd. Wanneer je het contact met je kinderen, met je ouders bent kwijtgeraakt, als het niet meer wil. Waar halen wij dan de inspiratie vandaan om toch door te gaan? Ik denk bij God, van wie wij zeggen: Onze hulp en Sterkte.

Maar wij kunnen nog meer. Naast het vechten, het liefhebben, het geloven, kunnen wij Jezus ook daadwerkelijk navolgen, als Hij in die boot klimt. Wij kunnen Hem in alle bescheidenheid navolgen. Want soms zijn wij in de gelegenheid om ook in zo'n bootje te klimmen wat in een storm terecht is gekomen. Soms krijgen we de gelegenheid en de ruimte om in het leven van een ander binnen te komen, en de ander te helpen om orde te scheppen in de chaos. Soms kan dit gelukken.

Dit is een groot voorrecht, als de ander je toestaat om in zijn of haar schip te stappen, daar is veel vertrouwen voor nodig. Je spreekt de ander aan, je zoekt de ander op, wellicht een wildvreemde. Maar je innerlijke inspiratie is, dat de chaos het niet zal winnen. Wij worden gedreven door het geloof, dat niet alles wat er gebeurt samenvalt met Gods wil, maar dat alles wel omsloten wordt door zijn macht.

En daarom komen ook wij in beweging tegen de chaos en tegen de dood. En dan doen wij wat wij menselijkerwijs kunnen. En hopen en bidden dat God het werk van onze handen zal bevestigen. En net als Jezus proberen wij onszelf te voeden door het vertrouwelijke gebed met God.

En eigenlijk gaat ons geloof nog verder. Eigenlijk geloven wij dat met de verrijzenis van Jezus voorgoed alle tegenwind en alle nacht voorbij is. Wij weten met ons verstand wel beter, want wij ervaren de nacht en de storm steeds weer, maar de grond van ons bestaan blijft dat God in Jezus de dood heeft verslagen.

'Weest niet bevreesd, IK BEN bij jullie' zegt Jezus. Daarin volgen wij Jezus: Door in dit tijdelijke leven elkaar te steunen en lief te hebben en vast te houden en te troosten, voorzover dat alles mogelijk is.

En waar dobbert nu de kerk?

Houden wij koers naar de overkant?

Of zijn we zo verweekt in interne problemen dat we alle kanten opdobberen?

Ik heb mij er hogelijk aan gestoord dat er nu al weken lang wordt geschreven over dat boek van den Heyer over de Verzoening. Want er moet niet teveel geschreven worden over verzoening, maar daaraan moet dagelijks veel meer gewerkt worden.

En dat geldt zeker ook voor de kerken. Inmiddels is het niet een bootje meer, maar dobberen er vele bootjes op het meer. En niet te vergeten: Velen zijn inmiddels buiten de boot gevallen. Wat is dan de koers die wij als gemeente willen varen? Zouden we dan niet teruggaan naar de woorden van Markus? Dat wij de Heer ter harte gaan, en dat wij vanuit Gods liefde de chaos op alle terreinen van het leven bevechten.

Als gemeente van de Heer moeten wij koers zetten naar de overkant, naar het land van de heilheid en de liefde, het land van verzoening en begrip, het land van veelkleurige en talentrijke mensen. Met als uiteindelijke doel het land van louter licht, waar heiligen heersers zijn.

Er schuilt uiteindelijk een diep geloof in die twee bekende liederen uit Joh. de Heer: Scheepken onder Jezus hoede, maar bovenal dat andere lied: Als g'in nood gezeten geen uitkomst ziet, wil dan nooit vergeten: God verlaat u niet!

Ik hoop dat dit genoeg is voor u allen, om de komende week door te komen, en om nieuwe moed te vatten voor het leven. God zegene ons bij al onze inspanningen. AMEN